Ч. 89 Неділя 21 цьвітня (3 мая) 1896. Рік VI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цілий рік зр.	2·40
на пів року „	1·20
на чверть року „	—·60
місячно . . „	—·20

Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр.	5·40
на пів року „	2·70
на чверть року „	1·35
місячно . . „	—·45

Поодиноке число 3 кр.

Реформа виборча.

(Дальша дебата над реформою виборчою).

По президенті міністрів промавляв ще пос. Шайхер, котрий не хотів ніяких инших виборів в громадах сільских лиш безпосередних, бо казав, що всякий инший спосіб вибору не може бути щирий і правдива воля народу не може проявити ся. Бесідник (антисеміт) сказав: Нам робите закид, що ми не хочемо жидам признати ніяких прав політичних; чому-ж ви не хочете признати їх своїм одноплеменникам? — Пос. Кіндерман доказував, що в Чехії заведено би безпосередні вибори через сойм; але право державне стоїть перед правом краєвим і длятого спосіб вибору належить до компетенциї Ради державної.

Перепалка з пос. Леваковским.

Пос. Леваковский сказав, що від галицких громад як руских так і польских надходять петициї в справі безпосередних, тайних виборів, а тимчасом Коло польске зважилось виступити за посередними, явними виборами. Треба червоніти ся, коли тут говорить ся о обороні нашої автономії. Не хочесь мені вірити, щоби заступники міст в сім клюбі мали відвагу остатись тут і голосувати за явними, посередними виборами; їх так само як і заступників громад, коли вернуть домів, будуть їх виборці висьмівати, будуть ними погорджати, як ще ніколи доси. Бесідник говорив відтак, як відбувають ся вибори в Галичині, а пос. Бжевновский (Молодочех) назвав їх оперетковими. Дальше виступив пос. Леваковский против твердженя, будь-то би Поляки в Галичині вели політику шкідливу державі і назвав то неправдою; так само — казав він — есть неправдою, мов би то противні свободі і реакцийні слова, які дають ся почути в сій Палаті, були виразом правдивого переконаня цілої маси польского народу. Поляки встоювали ся завсігди за права людскости і свободу.

На внесенє пос. Роґля замкнено дискусию і промавляли ще ґенеральні бесідники.

Пос. ґр. Дідушицкий яко ґен. бесідник за арт. 2 запримітив насамперед, що то перший раз в сій Палаті змушений Поляк полемізувати з Поляком (Голоси з польскої сторони: На жаль!) Не его то вина і край буде знати, хто перший виступив перед сим форум яко обжаловуючий проводирів свого народу. Бесідник обговорював відтак справу безпосередних виборів і доказував, що як-раз при тих виборах буває продайність. Звістно преці, в якій мірі буває она в Америці і Франциї. (Пернерсторфер: Не гірша як в Галичині. — Хшановский: Того не знаєте!) Пос. Дідушицкий: Пос. Леваковский знає дуже добре, що ті, на котрих він нападає, всюди в Галичині, в повітових радах шкільних, в Соймі, в Раді державній ділають з пожертвованем для добра і для просьвіти низших кляс. Дальше полемізував бесідник з пос. Леваковским о вибори в Горлицях і наводив, що в Соймі галицкім ані один радикальний посол не підняв против них голосу. Все неправда, що тут сказано, а коли хто так говорив, як пос. Леваковский, то треба сказати, що він в Америці стратив память. Дивний то Поляк, що уживає такої палки против Поляків, якої уживало росийске правительство довго по польскій ворохобни. Пос. Леваковский має союзником Побідоносцева.

Наконець заявив пос. Дідушицкий, що коли-б проєкт правительства змінено в арт. 2, то він і его партия голосували би против цілого закона. — На тім перервано дебату.

(Засіданє з дня 28 цьвітня.)

На сім засіданю говорив ще другий ґен. бесідник пос. Пернерсторфер. Бесідник сказав насамперед, що він в дуже труднім положеню, бо Палата не вискаже ся за безпосередними виборами мимо того, що суть за тим і лївиця і Молодочехи і антисеміти. Президент міністрів уміє відважно уступати ся і зможе знайти вихід, коли-б воля Палати змусила его завести безпосередні вибори. В Австриї можна найліпше поставити на своїм, коли не попускати; хто буде енерґічний, того будуть респектувати і приймати на авдиенциї у цісаря (натяк на дра Люеґера). Бесідник заявив, що по відкиненю безпосередних виборів не міг би голосувати за законом, бо то значило би сипати народови піском в очи. Дальше полемізував бесідник з пос. Дідушицким і сказав наконець піснею якогось німецкого поета, що і Поляки і Німці мусять так танцювати, як їм заграє Бадені.

Голосованє.

По фактичних спростованях, при котрих прийшло до перепалки межи пос. Кравзом а Єнджейовичем і пос. Романчуком а Пініньским приступлено до голосованя:

Внесенє меншости Брзорада відкине-

---

62)

БЕН ГУР.

ОПОВІДАНЄ З ЧАСІВ ХРИСТОВИХ.

ЛЮДВИКА ВОЛЛЕСА.

(Дальше.)

Настала несамовита тишина. Приходило до найстрашнійшого — тих людий мали до хреста прибивати. В хвили, коли вояки поклали в тій цїли руку на Назаретянина, задрожали від страху всї присутні. Навіть найлютійшими затрясло. Многі казали опісля, що то нараз так було постуденїло і від того їх трясло.

— Як же страшно! — відозвала ся Естера обнявши свого батька. А той пригадав собі свої муки, притулив еї до грудий і сказав: Не диви ся, Естерко, не диви ся! Менї так щось здає ся, що всї, котрі на то дивлять ся, чи винні чи невинні, будуть прокляті від сеї хвилї.

Валтазар припав на колїна.

— Сину Гура — відозвав ся Сімонїдес в зворушеню — коли Єгова не підойме своєї руки, то Ізраїль, то ми пропали!

А Бен Гур відповів спокійно:

— Мене, Сімонїдесе, духом тут не було, і я тимчасом чув, що то мусить стати ся і длячого мусить стати ся. Така воля Назаретянина, така воля божа. Підемо за примірем Єгиптиянина — будемо спокійно поводити ся і молити ся.

І глянувши в небо, здавалось єму, що ще раз чує слова: „Я воскресениєм і житєм“, та поклонив ся з покорою, мов би хтось дїйстно до него промовив.

Тимчасом на вершку горба вело ся дальше люте дїло. Вояки здерли одїж з Назаретянина і обнажили его перед очами товпи. Ще видко було кровю підбіглї синцї від того, як его досьвіта бичували. Без милосердия звалили его на хрест і розпяли. Насамперед витягнули руки на поперечку, відтак приложили гвоздї — кілька сильних ударів молотком і пробили делїкатні долонї. Відтак підсунули єму колїна так, що ноги прийшли підошвами на сторчак хреста, поклали одну ногу на другу та пробили обі одним гвоздем. Глухий лоскіт ніс ся від ударів молотка, а навіть і ті, що его не чули, виділи, як рушались кати, знали, що то значить і дрожали від страху. Але жертва лютости не жалувалась, не просилась, анї не писла.

— В котру сторону має дивити ся? — спитав люто один вояк.

— Як до сьвятинї! — відповів архієрей. — Нехай при смерти видить сьвятий будинок, котрий зневажив.

Вояки взяли хрест і понесли враз з его тягаром на означене місце. Там запустили его в землю. Тїло Назаретянина повисло між небом а землею на руках, з котрих кров лила ся. А все-таки не застогнав навіть з болю — вимовив лиш просьбу найбожественнїйшу зі всїх просьб:

— Отче, прости їм, бо не знають, що дїлають!

Всї побачили тепер хрест і повитали его лютим криком, а тї, що уміли читати, побігли прочитати напись на нїм. Вслїд за тим закричала на глум цїла товпа:

— Витай нам, царю юдейский! Слава тобі, царю юдейский!

Архієрей, що лїпше розумів значінє написи, став противити ся тому, але надармо. Умираючий цар споглядав на невдячне місто, котре з такою ганьбою позбуло ся его.

Сонце стануло в полудне. Сьвітло его осьвітило гори, місто, сьвятиню, палати, башти і зубчасті мури. Нараз насунулась якась темрява на землю і небо, — зразу незначно як би сумерк вечірний. Але темнота борзо збільшила ся і наповнила всїх страхом. Глумливий крик притих, а налякані люди стали споглядати однї на других, відтак на небо, на щезаючі в темнотї гори, на горб, де діялось страшне видовище і наконець глянули знову по собі, зблїдли і стали дрожати.

— То лиш мрака або якась переходяча хмара — казав Сімонїдес успокоюючи налякану Естеру — Зарав стане знову ясно.

Бен Гур думав инакше.

— То не мрака анї не хмара! — сказав він. — То духи у воздусї, пророки і сьвяті заступили сонце, щоби природа не видїла сеї сумної подїї. Кажу тобі, Сімонїдесе, як Бог на небі, що той, що там висить, то Син божий!

І лишивши Сімонїдеса пішов він до Вал-

но 139 голосами против 121. — Внесенє Ріхтера, щоби всї кляси виборчі вибирали безпосередно, а щоби соймам полишити право рішеня, чи громади сїльскі і нова курия виключно лиш в округах зложених з повітів судових, мають вибирати посередно, одержало лиш 60 голосів і єго відкинено. — Внесенє Кайзера відкинено 145 голосами против 88. — Внесенє комісиї ухвалено 206 голосами. Наконець ухвалено арт. 3 і титул закона 211 голосами против 15.

Перегляд політичний.

Зі взгляду на відкритє тисячилїтної вистави в Будапештї перервано засїданє Ради державної і слїдуюче засїданє відбуде ся в понедїлок.

Сьвято робітниче в день першого мая минуло у Відни досить спокійно. Лиш в Пратері прийшло до бійки з тої причини, що кількох робітників зайшло до реставрациї, против котрої другі робітники змовили ся. В реставрациї вибито вікна і при сїй нагодї прийшло до бійки з поліцию, підчас котрої зранено около 20 людий.

Кн. Фердинанд болгарский приїхав до Берлина і зараз по приїздї зложив візиту цїсареви, а відтак цїсаревій. Опісля був князь на обідї у цїсаря, в котрім взяли участь наслїдник румуньского престола, канцлер кн. Гогенльоге і мінїстри нїмецкі та болгарскі.

Новинки.

Львів дня 2 мая 1896.

— **Іменованя.** ц. к. Мінїстерство скарбу іменувало ґеометрами елєвів евіденцийних: Володисл. Винярского і Кар. Кнопфа та приватних технїків Мих. Шварца і Корн. Ярмулского.

— **Радник двора ґр. Лось,** вернувши з люстрациї ц. к. староства в Збаражи виїхав на таку-ж люстрацию до Надвірної.

— **З Тернополя пишуть нам:** Філїя товариства педаґоґічного в Тернополи устроює в понедїлок дня 11 мая с. р. в сали „Сокола“ при співучасти артистів руско-народного театру вечерницї в память Тараса Шевченка.

— **В Станїславові** закладає ся руске співацке товарисво „Боян“ на місце істнуючого доси „музичного кружка“, Єсть надїя, що товариство буде гарно розвивати ся.

— **Члени читальнї „Просьвіти“ в Борщеві** будують коло церкви гарний одноповерховий будинок, в котрім на долинї має помістити ся філїя „Народної Торговлї“, що незадовго буде заснована в Борщеві, а на поверсї в сали має містити ся читальня, котра гарно розвиває ся, особливо заходами молодших міщан, при помочи також декотрих старших. Читальня заложила собі касу позичкову і хор, котрі богато причиняють ся до розросту читальнї.

— **Руский театр** гостить вже від двох тижднїв в Тернополи. Доси дав девять представлень, а артисти вивязали ся знаменито з своєї задачі. Мимо того місцева і доохрестна руска публика дуже мляво відносить ся до своєї сцени.

— **Огнї.** В Пукові, миля від Рогатина, погоріло 29 цьвітня шїстьох господарів і одна стодола. З між погорільцїв, як пишуть, було трех обезпечених на 1.900, а вся шкода виносить 7.000 зр. Між иншими згоріла шопа шкільна, обезпечена в „Днїстрі“ на 150 зр. Коли би не було в селї сикавки, котру завдяки заходам війта Свериди справила громада, то би була згоріла школа і цїла одна сторона села. Огонь повстав з шопи одного господаря, здаєсь підложений дїтьми.

— **Погана справа** лучила ся в Чернівцях серед тамошної громадскої ради. Черновецка громада заключила з прускою фірмою договір в справі заведеня електричного осьвітленя. Договір показав ся некористним для громади. Референтом тої справи в громадскій радї був адвокат др. Вахтель, маючий в Чернівцях не малі впливи. Отже показало ся, що др. Вахтель був рівночасно правним заступником прускої фірми. В наслїдок того візвано єго зложити мандат члена громадскої ради і він зложив. Дальше виказало ся, що в справі тїй мав руку ще й другий член громадскої ради Ґербель, котрий також мусїв уступити.

— **Замах в ваґонї.** Полковий лїкар др. Шуля, котрий повертав з Відня до Оломуца, їхав в передїлцї вагона, в котрім був крім него ще якийсь молодий мужчина. Коли поїзд минув стацию Голїц, послїдну перед Оломуцем, збудив лїкаря гук вистрілу. Коли наполоханий др. Шуля скоро зірвав ся, роздав ся другий вистріл, котрий скалїчив єго легко в руку. Відтак той молодий чоловік стріляв до себе і упав трупом на місци. В Оломуци сконстатувала судова комісия, що самоубийник називає ся Мілєр і єсть купцем з Хвалковиць під Оломуцом. Найдено при нїм лист, в котрім писав, що наміряє застрілити дра Шуля длятого, що він узнав єго при асентерунку за спосібного до войскової служби, в наслїдок чого Мілєра асентеровано. Також розслїдила комісия, що перший вистріл, котрий збудив дра Шулю був також до него виміpений, але куля відбила ся від твердого ковнїра не наносячи лїкареви нїякої рани.

— **Жерела нафти** відкрито в Кубаньскій области в Росиї. Недавно в місцевости Кудаго вирвала ся нагле з одної скалубини сильною струєю нафта і била два днї, а потім запалила ся від стоявшої недалеко машини та горіла кілька днїв. Вид горівшої нафти був величавий.

— **Старий вік.** Сими днями зголосив ся в одного лїкаря в Москві старець, аби єму зранену руку забандажувати. Лїкар зробив єму се і спитав о вік. Виказало ся, що старець роджений 1757 р., отже має тепер 139 лїт. Він родив ся за цариці Єлисавети і жив за Петра III., Катерини II., Павла Александра I., Николая I., Александра II., Александра III., а тепер за Николая II. Старець є родом з Москви і був до свого 86-го року візником: коли раз якось припадково перевернув повіз свого паньства, заслали єго на Сибір. Там він жив до 1891 р. Того року рішив ся вернути в родинне місто, але наперед ще повертав до молебних місць і аж оногди прийшов до Москви.

тавара, що недалеко стояв на колїнах та поклав єму руку на плече.

— Послухай мене, мудрий Єгиптиянине! — сказав він. — Ти один правду кажеш; Назаретянин, по правдї, Син божий!

Валтазар притягнув єго ід собі і сказав слабим голосом:

— Я видїв єго дитятком в яслах; то-ж і не диво, що скорше єго пізнав як ти. О, не дожити було менї сего дня! Ах, коби я був помер як мої товариші Мельхіор і Каспар!

— Не сумуй! — потїшав єго Бен Гур. — Они певно коло нас!

Із сумерку зробилась найчорнїйша пітьма. Але посїпаки на горбі не застановили своєї кровавої роботи. Розпяли й обох розбійників і підняли в гору їх хрести. Войско відтак пішло, а товпа могла вже приступити. Всї стали тиснути ся до хреста і насьмівали ся з Назаретянина.

— Коли ти цар юдейский, то злїзь з хреста! — сказав хтось.

— Таки так — відозвав ся хтось другий — коли злїзе до нас, то повіримо в него.

Инші кивали головами та говорили: Ти говорив, що розвалиш сьвятиню, а до трох днїв єї збудуєш знову; поможи-ж собі!

Та ще й так: Спускав ся на Бога, нехай єго тепер спасає, коли собі єго сподобав, він же казав: Я Син божий!

Безконечна злоба! Назаретянин робив лиш добре народови; чужинцї, котрих тут було найбільше, перший раз єго видїли, а все-таки насьмівали ся з него, а розбійників жалували.

Естеру як і других брав ляк від неприродної темноти і она кілька разів казала до батька: Ходїм до дому! То гнів божий, хто знає, що ще стане ся! Я бою ся.

Сімонїдес не слухав єї. Говорив мало, був очевидно зворушений. Коли по першій годинї побачив, що товпа коло хреста трохи розійшла ся, підійшли на єго жаданє трохи близше до хреста. З нового місця видїли Назаретянина лиш як крізь мраку, але слова єго могли добре чути. Минула і друга година так само як перша. Назаретянина ругали і насьмівали ся з него. Лиш раз за той час він отворив уста і промовив. Прийшло кілька невіст і стали під хрестом на колїна. Між ними побачив розпятий свою матїр і ученика, котрого любив.

— Невісто — сказав він промовивши — ось твій син! А до ученика: Ось твоя мати!

Прийшла третя година, а люди все ще товпили ся около горба, як би їх щось до него привязало; очевидно і непонятна темнота причиняла ся до того. Люди стали спокійнїйші як перед тим, але все-таки відзивались деякі голоси. Коли-ж приступили до хреста Назаретянина, замовкали, глянули на него і вертали мовчки. Та зміна настала і у вояків, що ще перед хвилею кидали гранки о єго одїж. І они стояли мовчки під проводом сотника. Коли він зітхнув, або рушив зболїлою головою, они надслухували з напруженою увагою. Але найбільше впадало в очи поведенє архієрея і єго товаришів. Коли ще більше зробило ся темно, стало і їм лячно. Межи ними були й такі, що знали ся на звіздах. Коли сонце почало затемнювати ся, збили ся они в гурток, обступили архієрея та говорили о сїй подїї.

— Затьмінє сонця то не може бути — казали они — бо тепер повня!

Коли нїхто не знав, що на то сказати і як пояснити незвичайну темноту, почали они собі гадати, чи не стоїть она в якій звязи з Назаретянином. Чим довше тревала пітьма, тим більше ставало їм лячно. Станувши поза вояками слїдили они за кождим рухом Назаретянина підслухували кожде єго слово і шептали з собою. Може то і Месия — а що тогди? Чекали в непевности, що стане ся дальше.

Тимчасом Бен Гур позбув ся всяких своїх давних сумнївів. Молив ся лиш, щоби борше настав конець. Із поведеня Сімонїдеса змiркував він, що і той близький віри. Він видїв задуму в єго розумнім лици і як він споглядав на сонце, мов би хотїв дослїдити причини темноти. Естера все ще тулила ся до него, як би з любови для него хотїла утаїти свій страх.

— Не бій ся! — казав він до неї. — Лишись і диви ся зі мною. Коли будеш мати два рази тілько лїт що я, не будеш вже видїти щось такого. Може обявлениям ще не конець. Почекаємо до кінця.

Минула може половина третої години від часу розпятя. Кількох із найгірших людий, зволоч з міста, прийшли і стануди перед середним хрестом.

— Ось він — новий цар юдейский! — сказав один з них.

А другі закричали: Витай нам, царю жидів!

Не учувши відповіди приступили близше.

— Коли ти син божий, то злїзь! — сказали они.

Тогди один з розбійників перестав стогнати і відозвав ся до Назаретянина:

— Коли ти Христос, то поможи собі і нам!

Тї, що стояли коло хреста, розсьміяли ся на то, а коли ще чекали, чи він що не відповість, відозвав ся другий розбійник до першого:

— І ти також не боїш ся Бога, хоч так само страдаєш за кару? Нам стало ся по справедливости, бо ми заслужили на то своїми дїлами; але отсей не зробив нїчого злого!

Серед тишини, яка настала по сих словах, відозвав ся той розбійник, що послїдний говорив, до Назаретянина:

— Господи, помяни мене, коли прийдеш в царство твоє!

Сімонїдес задрожав сильно. — „Коли прийдеш в царство твоє!“ — Та-же то як-раз був єго сумнїв, о то він нераз так перечив ся з Валтазаром!

— Чув ти? — спитав єго Бен Гур. — Царство то не може бути на сїм сьвітї. Отсей сьвідок каже, що цар іде ще до свого царства, а то вгоджуєсь з тим, що я в дусї видїв.

— Слухай! — відозвав ся Сімонїдес. — Цить, прошу! Може Назаретянин відповість.

І він дїйстно відповів. Голосним, далеко слишним голосом, промовив він:

Господарство, промисл і торговля.

Добрі ради.

— Торговля огірками. Зноймскі огірки славні на весь сьвіт, та й розходять ся длятого по цілім сьвіті. Але бо й нїгде не садять тілько огірків, що коло міста Знойму в полудневій Мораві. Там садять їх цілими ланами а від кількох послїдних літ продукция їх подвоїла ся. Минувшого року зібрано їх 100.000 метричних сотнарів. Огірки то найбільше богатство господарів з околиць Знойму. Скоро настане пора на огірки, то привозять їх що середи і суботи на торг до Знойму; їх сортують після величини і продають на вагу (не на штуки) по ріжних цїнах. За малі огірки уважають ся ті, котрих іде 220 штук або й більше на 10 кільо. Середних огірків іде 100 до 220 штук на кільо, а великими називають ся ті, котрих іде менше як 100 штук на кільо. Із Знойму розсилають їх відтак зелїзницями по всїм сьвіті, а розсилають зеленими або вже квашеними. Торг огірками в Зноймі був минувшого року такий: Від липня до вересня вислано не менше лиш 400 ваґонів зелених огірків. Торг квашеними огірками був також добрий. Цїна сирих огірків була торік в порівнаню з роками 1893 і 1894 значно низша, отже й ті, що квасять їх, могли далеко більше квасити і дешевше продавати. Вислано такого товару аж 800 ваґонів. Зноймскі торговельники квасять огірки по найбільшій части звичайно в соли. Лиш ті огірки, що мають висилати ся дуже далеко, квасять ся у виннім оцтї з додатком всїлякого коріня і паприки. До дальшої висилки квасять ся огірки або в бочівках або слоях по пять літрів. Зноймскі огірки розходять ся по цїлій нашій Монархії, ідуть головно до Відня, Будапешту і Праги, а відтак висилають ся також до Німеччини, до країв балканьских, Росиї, Франциї, Анґлїї і Іспанії, ба, аж до Америки і Австралїї. — Цікаво може буде знати, що господарі, котрі садять огірки, носять зернята перед садженем по кілька днів цїлими лїтрами в кишенях, або змочивши їх кладуть в сінники і сплять на них, бо кажуть, що такі зернята борше кільчать ся.

— Коли косити зелену пашу? Листе ростин і всїляка паша має в собі під вечер найбільше первотворива, званого азотом, котрий дає найбільше поживи; через ніч той азот виходить і рано его в ростинї найменше. З того виходить, що зелену пашу найлїпше косити під вечер, бо она тогди найпоживнїйша.

— Чи пестити дитину? Хто каже, що дитини не треба пестити, той або сам в своїх молоденьких лїтах не зазнав пещеня і може як-раз через то став чоловіком твердого серця, або не знає натури дитини і взагалї натури чоловіка, або наконець не знає, що значить пестити. Пестити дитину, значить виявляти їй найщирійші, найнїжнїйші чувства любови, будити в нїй ті чувства, розвивати їх і жадати їх від неї для себе. А правдива, щира, нїжна любов держить сьвіт; на нїй опирає ся найсьвятїйше для кождого чоловіка житє родинне; она вяже родини в одну велику громаду, в суспільність, нею жиє цїлий нарід. Де нема тої любови, там упадає житє родинне — дїти повстають на родичів, брат на брата; де нема житя родинного, там і цїла суспільність ледаща, там упадає і нарід, бо тратить основу, на котрій повинен і міг би оперти ся. А звідки-ж возьме ся тота любов, коли не будемо в нїй виховувати дїтий, коли не будемо їх пестити? Любов то не яке небудь чувство; то найсильнїйша, найкрасша сила дана Богом чоловікови. Але як кожда сила, так і сила любови дїлає найдовше, сягає найдальше, лиш тогди, коли з самого початку буде велика. Дитина аж тогди научить ся любови, задержить єї цїле житє, коли в самім початку свого житя буде єї зазнавати, значить ся, коли єї будемо пестити. Єсть у нас красна поезийка Николи Устияновича, в котрій каже ся:

Ой мати, мати, не пести так сина,
Бідна на сьвітї пещена дитина!

Дивна часом сила поезиї. Згадана поезийка зробила в нашій суспільности великий вплив. Богато родичів взяло буквально ті слова і, щоби „дитина не була бідна на сьвітї“ старали ся на силу єї не пестити; взяли ся, трохи ніби на лад „спартаньский“, строго виховувати свої дїти. Не вже-ж таки бідна на сьвітї пещена дитина? Чи длятого, що зазнала від батька та матери найщирійшої, найнїжнїйшої любови? Длятого, що они тулили єї до свого серця і стерегли, як ока в голові? Того поет не сказав і так не треба розуміти повисших слів. Бідна на сьвітї тота дитина, котра в самім початку свого житя не зазнала того тепла родинного, котре їй правом божим і людским належить ся, котру не було кому попестити. То бідна дитина і то відчуває она цїле житє. Але пестити дитину треба розумно і того певно хотїв поет, хоч не доповів того. Пестити дитину, не значить, давати їй волю у всїм, вдоволяти всяким єї забаганкам, але в найщирійшій, в найнїжнїйшій любови, без гнїву і строгости, учити єї ставити перші кроки в житю. Нехай та любов учить єї все робити з любови і для любови батька і матери, а так розумно пещена дитина не буде бідна на сьвітї. Тогди і житє родинне стане красше і суспільність буде лїпша і нарід буде жити, доки стане тої правдивої любови, що буде его обгортати своєю могучою силою.

— Як зробити полотно неперемакаючим. Полотнянки, плахти до накриваня возів і брик та взагалї всяке полотно до ужитку на дощи або у водї, можна зробити неперемакаючим в слїдуючий спозіб: Бере ся 25 дека звичайного каруку та розпускає ся в 5 лїтрах кипятку, а відтак досипає ся поволи три чверти кільоґрама (півтора фунта) мілко потовченого алуну і мішає ся добре та варить ся через пів години. Опісля відставляє ся ту мішанину і коли она трохи простигне, але все ще єсть горяча (40 степенїв Реоміра), мочить ся в нїй то полотно, котре хочемо зробити неперемакаючим. Полотно лишає ся в нїй, щоби добре намокло, відтак виймає ся, але не викручує ся і не витискає ся, лиш подержить ся, щоби добре скапало і розвішує ся на воздусї, щоби висхло. Коли вже добре висхне, полоче ся его в чистій студеній водї і ще раз сушить ся, а коли потреба, то можна й випрасувати, але не дуже горячим зелїзком. Таке полотно буде доти неперемакаючим, доки не змочимо єго в горячій водї.

— Аби хлїб не плїснїв і був довго сьвіжий, треба сьвіжо упечені бохонцї зложити верхною шкіркою до себе і вложити до мішка з муки, з котрого муки не витріпано, завязати мішок і повісити на продувнім місци. До ужитку треба бохонець, розуміє ся, обтерти з муки.

— Спосіб на мурашки. Найлїпший спосіб на мурашки то — дріжджі. Коли мурашки розсядуть ся де в огородї або налезать до хати, то можна їх найборше позбути ся в той спосіб, що ставить ся їм коло мурависка, або в тім місци, куди они налазять до хати, густо розпущений цукор змішаний з дріжджами. Мурашки наїдять ся тої мішанини і вигинуть.

— **Стан урожаїв**. З околиці Підволочиск пишуть: Озимини перезимували взагалї добре, однако тепер никнуть і починають викликувати побоюванє в наслїдок дуже зимної весни. Та сама студїнь, переплїтана від часу до часу слотою, причинила ся до опізненя ярих засївів. Сїйба вівса ледве окінчена і то робота ішла прихапцем; ячмінь ще не всюди засїяний. Найвчаснїйше посїяний овес ледве сходить.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Відень 2 мая. При вчерашнїй бійцї в Пратері розбито одному комісареви полїциї голову склянкою від пива і ранено більше або менше тяжко 19 людий.

Берлин 2 мая. Цїсар в присутности кн. болгарского відкрив тут вчера виставу промислову.

Тегеран 2 мая. Якийсь фанатик стрілив вчера о 2 год. по полудни до шаха Наср-Еддіна і поцїлив его під само серце. Шаха привезено до палати і він помер о 4 год. В місті спокій. З Табріса приїхав наслїдник престола.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

— По правдї, кажу тобі, ще нинї будеш зі мною в раю!

Сімонїдес слухав, чи ще чого не скаже. Відтак зложив руки і промовив:

— Досить, о Господи, досить! Темнота уступила. Виджу тепер иншими очима, очима віри, як Валтазар.

Вірний слуга знайшов наконець свою нагороду. Хоч би его поломані кости й нїколи не подужали, хоч би й нїколи не забув своїх мук — пізнав нове житє, житє по смерти, зване раєм! Там знайде царство, о якім думав — знайде царство і царя. Блаженний спокій настав в нїм.

А там під хрестом настало диво і переполох. Хитрі сьвященики побачились в прикрім положеню; засудили Назаретянина на смерть, бо він проголосив ся Месиєю, і ото на хрестї проголосив ся він не лиш ще виразнїйше, але навіть обіцяв рай злочинцеви! Навіта архієрей дрожав мимо своєї гордости. Звідки той чоловік має таку певність, коли не від правди? А правда — то хиба лиш Бог. Не богато ще, а всї були би повтїкали.

Віддих Назаретянина став труднїйший, приходили послїдні судроги. Лиш три години на хрестї, а вже близький смерти! Відтак настала глубока тишина. Душний дим наповнив воздух, а до темноти прилучила ся ще й спека. Товпа так притихла, як би єї не було. Аж нараз роздав ся з хреста жалїбний голос:

— Боже мій, Боже мій, чому єси мене опустив!?

Голос той наповнив всїх страхом. Одному врізав ся глубоко в серце. — Вояки принесли були з собою посудину з вином і водою та й губку; то все стояло близько Бен Гура. Коли-б так вмочити губку в той скваснїлий вже на оцет плин і засадити єї на тростину, то можна би покріпити страдаючого. Коли Бен Гур о тім думав, прийшло єму на гадку, як розпятий дав єму колись напити ся коло керницї в Назаретї, аж нараз тойже відозвав ся:

— Пити хочу!

Якась непонятна сила порушила Бен Гура і він вхопив губку, змочив єї в посудинї, заткнув на тростину і підійшов з тим до хреста.

— Держіть єго! Держіть єго! — крикнула товпа в злости.

Не зважаючи на той крик підбіг він і притулив губку Назаретянинови до уст. За пізно, за пізно!

Обличе розпятого, хоч цїле облите кровю, сьвітилось якимсь надземским сьвітилом; він отворив очи і глянув в небо; покора, пільга, ба тріюмф містив ся в словах, які тепер вимовив:

— Довершило ся!

Так то послїдним окликом тріюмфу кінчить герой довершенє великого дїла.

Сьвітло в єго очах погасло. Увінчана терновим вінцем голова склонила ся єму на груди. Бен Гурови здавало ся, що закінчила ся послїдна борба. Але розстаюча ся душа підняла ся до послїдної змоги і стоячі коло хреста почули слова:

— Отче, в твої руки віддаю мого духа!

Скатоване тїло задрожало. Посланиє Назаретянина і єго земске житє скінчило ся. Серце, переповнене любовію, пукло, бо від того, о читателю, помер Господь.

Бен Гур вернув до своїх приятелїв і сказав лиш:

— Минуло ся; помер!

В так короткім часї, що нїхто би не повірив, розійшла ся вість між товпою. Нїхто не вимавляв голосно тої страшної вісти; неслась шепотом від горба на всї сторони. „Помер! Помер! Тілько й всего. Сталось, як хотїв нарід, Назаретянин помер. — Чого-ж они так перепуджені, що аж поблїдли, споглядали одні на других? — Кров єго спала на них!

(Конець буде.)

ІНСЕРАТИ.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.